

DEBRECENI EGYETEM
Földtudományok Doktori Iskola

LENKEY GÁBOR

**A SÁTORALJAÚJHELYI JÁRÁS
TELEPÜLÉSEINEK TÁRSADALMI-GAZDASÁGI
ÉS TURISZTIKAI SAJÁTÓSÁGAI
A VIDÉKFEJLESZTÉS SZEMSZÖGÉBŐL**

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

Témavezető: Prof. Dr. Süli-Zakar István, DSc.

Debrecen, 2016

1. A témaválasztás indoklása

Kutatásom területétül Magyarország legújabb közigazgatási reformja során kialakult és 2013 óta működő új járási rendszerének (*a 218/2012. (VIII. 13.) számú kormányrendelet szerint 174 új járás jött létre*) egyik járását választottam. A Sátoraljaújhelyi járás földrajzi elhelyezkedését tekintve ÉK-Magyarország, ezen belül Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén található. A megye 16 új járasa közül területét tekintve (32.150 ha) a megye 13. legnagyobb, míg népességét nézve (23.058 fő) a 9. legnépesebb járasa. 21 települése közül csupán 2 rendelkezik városi ranggal, a többi település községi jogállású. Településhálózata aprófalvas és helyzetét tekintve az ország egyik leghátrányosabb területeinek egyike, mivel elhelyezkedése határmenti és periférikus.

Magyarország vidéki területei – mint a rendszerváltás vesztesei – hanyatló korszakukat élik. Egyes területek társadalmi-gazdasági súlya jelentéktelen, míg másokat a teljes elnéptelenedés veszélye súlyt. A vidéki életfeltételek – mai mércével mérve – sokszor nem megfelelőek. A csökkenő népességű, gazdasági teljesítményben alulmaradó települések problémáira mihamarabb választ kell találni, melyre megoldást a vidék fejlesztése adhat.

Disszertációm ezen vidéki problématerületek egyikének bemutató elemzésével is a vidékfejlesztés fontosságát hangsúlyozza. A Sátoraljaújhelyi járásra azért esett a választásom, mivel 1980-ban már született egy a járás nagy részét kitevő Hegyköz nevű mikrotáj településeit bemutató tudományos munka (*Süli-Zakar, 1980*) és az általam folytatott vizsgálatok is annak szellemében folytatódtak tovább. A két időkeresztmetszet lehetőséget nyújtott számomra a változások megismerésére. A disszertáció által feltárt kapcsolatrendszerek azonban nem elsősorban a Hegyköz településeire, hanem a járás teljes területére – beleértve a hozzá tartozó két bodrogközi települést és Sátoraljaújhely városát – vonatkoznak. Dolgozatom tehát az 1980-as évektől kezdődően hivatott bemutatni az azóta eltelt változásokat. A három évtizedet átölelő időszak során lezajlott folyamatok megismeréséhez számos mutató ismerete elengedhetetlenül fontos. Ide tartoznak a demográfiai mutatók (népességszám változás, vándorlási különbözet, családi állapot, iskolai végzettség, gazdasági aktivitás, foglalkoztatottsági átrétegződés) és a gazdasági mutatók (nemzetgazdasági ágak jelenléte és szerepe, vállalkozások száma). Ezen adatok segítségével képet kaphatunk a járás egykori és jelenlegi állapotáról, s a megismert változások tükrében lehetőség nyílik feltárni a járás problémarendszerét (előregedés, elvándorlás, kiüresedő falvak, gazdasági aktivitás csökkenése, munkanélküliség). Végül megvizsgálom, hogy a gazdasági prioritások közül a turizmus hozhat-e pozitív fordulatot a községek életébe, illetve jelentheti-e a kitörést és felemelkedést a térség lakói számára.

2. A kutatás célkitűzései, alkalmazott tudományos módszerek

A dolgozat legfőbb célkitűzése, hogy rávilágítson a vidékfejlesztés fontosságára, felhívja a figyelmet a vidék lakosságának drasztikus csökkenésére, az aprófalvak problémájára. A mai magyar vidék és a fejlesztéséért tenni tudó és akaró döntéshozók legfontosabb feladata ma a munkahelyteremtés és ezáltal a népességmegtartás lenne. Az intézkedésekkel, a fejlesztési források megfelelő felhasználásával meg kell előzni, hogy az egészséges társadalmi szerkezet fenntartásának biztosítékai, vagyis a fiatal generáció tagjai szűkebben vett hazájuknak háttal fordítsanak és ezáltal az ország egyes területei az elnéptelenedés veszélyének legyenek kitéve. A munkahelyteremtések által elkezdődhetne a fiatalok helyben tartásán túl a lakosság egzisztenciájának megerősítése és a falusi szegénység felszámolása, illetve kellő figyelem és támogatás kell, hogy irányuljon a vidéken élő kisebbség felzárkóztatására és társadalmi-gazdasági integrációjára is.

Magyarország határmenti falusi térségeinek átalakulása a nyolcvanas évektől tájanként és határszakaszonként is eltérően ment végbe. Ezen eltérő fejlődés eltérő problémákat hozott felszínre. Ezen problémák településenként más-más megoldásokat követelnek, ezért elengedhetetlen ezeken a területeken található településtípusok meghatározása ahhoz, hogy bemutathassuk az elmúlt harminc évben kialakult probléma-csoportokat. A kutatás átfogó célja a Sátoraljaújhelyi járás településállományának részletes, harminc évet átölelő vizsgálatán keresztül rámutatni a vidéki területeken élő emberek problémáira. Bemutatni a járás történelmét, természeti szépségeit, elemezni a jelenlegi társadalmi-gazdasági berendezkedését és rámutatni ezek legsúlyosabb problémáira, s a már megismert mutatók alapján elvégezni a járás településeinek újbóli tipizálását.

A disszertáció megírásához nagy segítséget jelentett, hogy a kijelölt kutatási területet számos személyes terepbejárás alkalmával megismerhettem és végigjárhattam az ott található településeket, illetve az ott élő emberekkel személyes kapcsolatba léphettem. Prominenciavizsgálatok keretében a települések első embereivel, a polgármesterekkel készített interjúk során világos kép bontakozott ki előttem a települések mindennapjairól, problémáiról. A múlt és a jelen pontosabb megismeréséhez a szakirodalom és tudományos munkák alapos áttanulmányozása és elemzése mellett a járás precízebb, számszerűsített bemutatásához a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) által kiadott statisztikai adatokat (*legfőképpen a népszámlálási adatokat*) használtam fel, valamint segítségül hívtam az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisát, melyből a KSH területi statisztikai adataihoz is hozzáfértem. Elmondható tehát, hogy a disszertációm módszertani szempontból egy empirikus kutatásokon alapuló, statisztikai adatokon nyugvó elemzés.

3. Kiindulási hipotézisek

A kutatásom hipotéziseit az alábbi pontokban lehet összefoglalni:

- Hipotézis 1:** A szakirodalom és terepmunkám alapján feltételezem azt, hogy a térség aprófalvai a rendszerváltást követő időszakban társadalmi-gazdasági viszonyait tekintve markánsan átalakultak. Ezért véleményem szerint újra kell definiálni a Sátoraljaújhelyi járás falutípusainak besorolását.
- Hipotézis 2:** Vizsgálni kívánom, hogy Sátoraljaújhely megőrizte-e, illetve erősítette-e központi funkcióit az elmúlt harminc évben. A város és vidéke kapcsolatrendszer tudományos megítélése alapján a központ működésének alapvető szerepe van a vidéki környezetének életminőségében. Véleményem szerint Sátoraljaújhely a vizsgált vidéki terület életében meghatározóbb szerepet tölt be, mint korábban.
- Hipotézis 3:** Feltételezem, s kutatásom során bizonyítani kívánom, hogy a vizsgált falusi térség demográfiai képe és társadalmi összetétele az 1980-as évek óta az országos és a megyei átlagtól is kedvezőtlenebb módon átalakult. Minden tekintetben halmozottan hátrányos helyzetű régióvá vált.
- Hipotézis 4:** Véleményem szerint az országos tendenciának megfelelően a járásban élő kisebbségek demográfiai helyzete az elmúlt évtizedekben ugyancsak átalakult. Feltételezem, hogy az etnikai és nemzeti kisebbségek egyes csoportjainak (cigány-szlovák) számszerű változásai ellentétes irányban polarizálódtak, amely a vidékfejlesztés lehetőségeit a jövőben egyre inkább befolyásolni fogja.
- Hipotézis 5:** Feltételezem és igazolni szeretném, hogy a rendszerváltás utáni időszak kedvezőtlenül változtatta meg a vizsgált térség gazdasági szerkezetét és infrastruktúráját, mely befolyásolta az alapvető ágazatok fejlődését és földrajzi eloszlását. Mindez alapvetően új vidékfejlesztési megközelítést és térségi jövőkép megrajzolását teszi szükségessé.
- Hipotézis 6:** Feltételezem a földrajzi adottságok alapján, hogy az idegenforgalom, különösen a falusi turizmus a járás vidékfejlesztési lehetőségeiben jelentős szerepet fog játszani és pozitív fordulatot eredményezhet a lakosság életkörülményeiben.

4. A kutatás eredményei és következtetések

A doktori disszertáció célja az volt, hogy felhívjam a figyelmet a hátrányos helyzetű vidéki területek problémáira a Sátoraljaújhelyi járás példáján keresztül. Vizsgálataimnak köszönhetően alapos és részletes képet kaphatunk a járás lakosságának három évtizedet átölelő társadalmi-gazdasági változásáról, életkörülményeiről és a járás turisztikai potenciáljáról, mely a térség kitörési pontja lehet. A disszertáció kitűzött céljainak megfelelően, az empirikus vizsgálataim által, illetve a vonatkozó szakirodalmak megismerésével és a statisztikai adatok feldolgozásával, a dolgozat elején felállított hat kutatási hipotézis alapján a következő tézisek születtek:

Tézis 1: A szakirodalom értékelő elemzése és a terepmunkám alapján bizonyítást nyert az a feltételezésem, miszerint a térség aprófalvai a rendszerváltást követő időszakban mind társadalmi, mind gazdasági szempontból átalakultak. Ez tette szükségessé a vizsgált terület településeinek újból tipizálását.

A Sátoraljaújhelyi járás nagy részét kitevő Hegyköz nevű mikrotáj aprófalvainak tipizálása már az 1980-as években megtörtént (*Süli-Zakar, 1980*). Ezzel párhuzamba állítva alkottam meg a járás településeinek jelenkori csoportjait.

Az említett első falutipizálás óta eltelt évtizedek során számos társadalmi-gazdasági változás történt a járás területén, mely változások jelentősen befolyásolták a települések fejlődésének irányát is. Akárcsak az 1980-as csoportosításánál, én is hasonló módon, számos mutató tanulmányozását követően, komplex szempontrendszer alapján végeztem el a járás településeinek csoportosítását, mely alapján szintén négy csoportba kerültek be a települések. Figyelembe vettem közigazgatási szerepkörüket, demográfiájukat (népességszám változás, korstruktúra, öregedési index), társadalmi erőforrásaikat (iskolázottsági fok: érettségizettek- és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya), gazdasági helyzetüket (gazdasági ágak eloszlása, vállalkozások száma, vállalkozási aktivitás), lakásállományuk felszereltségét (összkomfortos és komfort nélküli lakások aránya) közlekedésföldrajzi elhelyezkedésüket és turisztikai potenciáljukat.

Míg 1980-ban *dinamikusan fejlődő* és *fejlődő* kategóriába is kerültek települések, meglátásom szerint mára ezek a kategóriák eltűntek. A települések átlagtól mind társadalmilag, mind gazdaságilag jobban kiemelkedő községek a *fejleszhető*, a települések átlagához tartozók a *stagnáló*, míg ez alatti kategóriákba a belső erőforrásokkal nem rendelkező *hanyagló* települések és a drasztikusan lecsökkent népességszámú *elnéptelenedő* települések kerültek.

Tézis 2: Kutatómunkám során világossá vált számomra, hogy Sátoraljaújhely bár számos központi funkcióját (így pl. megyeszékhelyi szerepkörét) elveszítette, azonban továbbra is központi szerepet tölt be a zempléni alrégióban (Hegyköz, Bodroγκöz, Hegyalja). Alapvető szerepet játszik a körülette fekvő vidéki települések szervezésében, életminőségük javításában. Járásszékhelyi szerepkörének maradéktalanul eleget tesz.

A kutatás során bebizonyosodott, hogy Sátoraljaújhely körzetközponti szerepköre a várost súlyosan érintő történelmi változások ellenére is töretlen és kétségbevonhatatlan. A trianoni döntéssel ugyanis Sátoraljaújhely nemcsak területének egy részét veszítette el, hanem lakosságának egy jó részét is. A határ menti települések a trianoni döntést követően, akaratukon kívül egyik pillanatról a másikra perifériákká váltak, mivel egy új politikai államhatár „szélére” szorultak. Olyan elmaradott rurális övezet kialakulása kezdődött meg, amely jórészt a megmaradt megyecsonkokból képződött (*Baranyi, 2004*).

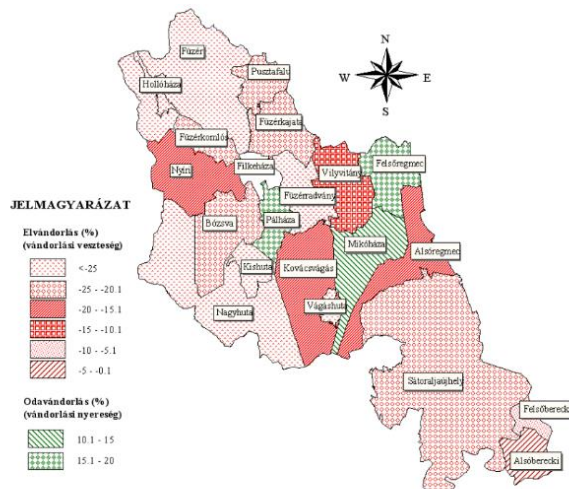
1950-ben megszűnt Sátoraljaújhely megyei központi szerepköre is, a megyei hivatalokat Miskolcra vitték, helyben pedig megalakult a városi és járási tanács. A zempléni régió központi szerepét azonban tovább vitte, a Hegyköz, Bodroγκöz és Hegyalja kereskedelmi, kulturális egészségügyi, közigazgatási szempontjából (*Csorba, 1986*). A Sátoraljaújhelyi járás a járások 1983-as megszüntetése előtt is létezett, s a járás székhelye mindig Sátoraljaújhely volt, mely szerepkörét az országban 2013 óta újra működő járási rendszerben visszanyerte. A városi funkciói révén nemcsak a járás településeire, hanem egy sokkal szélesebb régióra gyakorol hatást. Kiemelendő *közigazgatási funkciója* (pl. okmányiroda), *egészségügyi és szociális szolgáltatásokat* nyújtó funkciója (Erzsébet Kórház, Egyesített Szociális Intézmény) és *oktatási funkciója*. Az óvodáiba és általános iskoláiba a városban élő gyermekeken kívül a járás más településéről is járnak, míg a négy középiskolájának megyei vonzáskörzeti szerepköre is van. A város talán legmeghatározóbb funkciója a *gazdasági funkció*, mely a munkahelyek (vállalatok, ipari park) szempontjából igen fontos, mivel nemcsak a város lakói, hanem a környező települések foglalkoztatottjainak is munkát biztosítanak. Kiemelendő még a város *turisztikai és kulturális funkciója* is.

Sátoraljaújhely, mint a Zemplén központja évszázadokon keresztül vezető szerepet töltött be a térség társadalmi-gazdasági életében, melyet napjainkig megőrzött. S bár népessége csökken, nem a lélekszámon múlik, hogy mely település a központ. A hagyományok, a történelmi értékek Újhely rangját alighanem megkérdőjelezhetetlenné teszik, függetlenül határoktól, lakosságszámtól (*Csorba, 2011*).

Tézis 3: Kutatásaim során bebizonyosodott, hogy a vizsgált járás demográfiai képe és társadalmi összetétele az 1980-as évek óta az országos és a megyei átlagtól is kedvezőtlenebb módon, vagyis jelentős mértékben átalakult. Minden tekintetben halmozottan hátrányos helyzetű alrégióvá vált. Ennek eredményeként a migrációs folyamatok is felerősödtek.

A sátoraljaújhelyi járás népességének száma az utóbbi évtizedekben jelentős mértékben megfogyatkozott. Az erőteljes demográfiai erózió a természetes fogyás mellett a magas – évtizedekre visszamenően zajló – elvándorlásnak is köszönhető.

1980-ban népsűrűsége 101,8 fő/km² (községek 40,3 fő/km²) volt (KSH, 1980), míg 2011-ben már csak 71,7 km² (községek 29,3 fő/km²) (KSH, 2011). Az 1980-2011 közötti időszakot vizsgálva megállapíthatjuk (bázisév: 1980), hogy ez időszak alatt a járás elveszítette népességének több mint negyedét (25,4%), mely az országos népességszám csökkenés (7,2%) három és félszerese és a megyei népességszám csökkenésének (15,2%) több mint másfélszerese. A 18 évnél fiatalabb népesség a járásban közel 10%-kal kevesebb az 1980-as állapotokhoz képest, s a járás öregedési indexe is több mint kétszeresére nőtt, vagyis 66%-ról (1980) 155,1%-ra (2011). Az erőteljes migrációs folyamatok hátterében (1. ábra) leginkább társadalmi-gazdasági problémák állnak. A járás nagy részére jellemző földrajzi elszigeteltség, a rossz gazdasági helyzet és a szolgáltatások hiánya, a lakosság egy részét ingázásra, míg másokat (leginkább a mobilis fiatal korosztályt) elvándorlásra kényszerít.

▲ **1. ábra:** Az odavándorlás és az elvándorlás a Sátoraljaújhelyi járás területén 1980-2011 között a népességszám %-ban kifejezve

Forrás: KSH népszámlálási adatai alapján saját szerkesztés

Tézis 4: Bizonyítást nyert az a feltételezés, miszerint az országos tendenciának megfelelően a járásban élő szlovák és cigány kisebbségek demográfiai helyzete az elmúlt évtizedekben ugyancsak átalakult. Azonban ez a Sátoraljaújhelyi járás viszonylatában csak néhány települést érint, melyek esetében elengedhetetlennek tartom pl. a cigány kisebbséghez tartozók minél eredményesebb társadalmi-gazdasági integrációját.

A Sátoraljaújhelyi járás lakossága nemzetiségi összetétel szempontjából meglehetősen változatos képet mutatott a történelem viharos időszakaiban. A századokon keresztül húzódó népmozgások, migrációs folyamatok átalakították a járás nemzetiségi struktúráját. Mára azonban elmondható, hogy a magyarság mellett jelentősebb mértékben csak a szlovák nemzetiségiek vannak jelen a járásban, arányaiban azonban a cigány etnikum jelenléte a legjelentősebb.

A járás településein élők közül a hovatartozásuk szerint magukat szlovák nemzetiségűnek vallók aránya az utóbbi évtizedben valamelyest nőtt. A pontos számukat azonban nem tudjuk, mivel a népszámlálásokról zajló összeírások önbevalláson alapulnak, s csak következtethetünk rá, hogy a kisebb növekedés az identitásukat jobban felvállalók magasabb száma miatt lehetséges. A járás területén található egykori huták szlovák alapításúak, így ezen településeken számuk mindmáig jelentősebb és a szlovák hagyományörzés is erőteljesebb.

Köztudott tény, hogy Északkelet-Magyarországon, s ezen belül Borsod-Abaúj Zemplén megyében a cigányság száma az országos átlag felett van. A Sátoraljaújhelyi járás népességén belüli arányuk meghatározása azonban nehéz feladat, ugyanis nem állnak rendelkezésünkre konkrét statisztikai adatok. A korábban lezajlott adat felvételezések és becslések (CIKOB, 1992. évi becslés) mellett az 1990. évi népszámlálás óta találkozhatunk az emberek nemzetiségi hovatartozásuk szerinti csoportosításával, azonban az itt található adatok félrevezetők lehetnek. Ezen adatok és a valós számok közötti eltérés abból eredeztethető, hogy a KSH népszámlálása során csak az tartozik a cigánysághoz, aki annak is vallja magát, vagyis ez önbevalláson alapuló felmérés. Így tehát a rendelkezésemre álló nem túl pontos adatok mellett a prominenciavizsgálataim során gyűjtött adatokra támaszkodva állapítottam meg a járás cigány lakosságának számát és járáson belüli eloszlását, mely folyamatos emelkedést mutat.

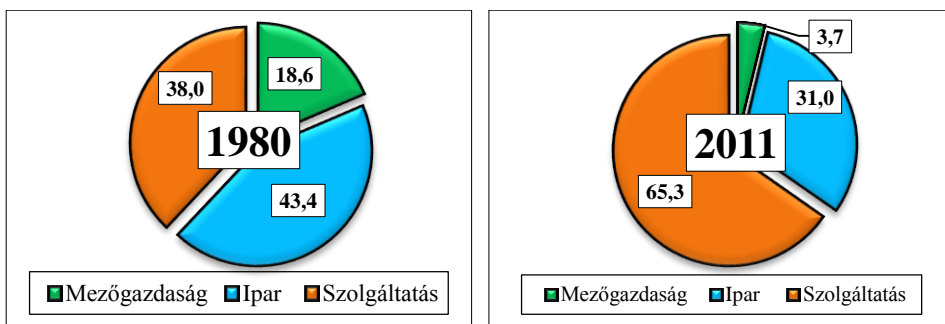
A Sátoraljaújhelyi járás aprófalvas, periférikus, elmaradott területi jellemzői miatt egybeesik a cigányság által nagyobb arányban lakott területekkel. S bár a járás számos településén nincs, vagy csak kisszámú cigány etnikum él, néhány település esetében (pl. Felsőregmec, Kovácsvágás) azonban a jövőben az etnikai kicserélődés folyamata fog végbemenni.

Tézis 5: Bebizonyosodott, hogy a rendszerváltás utáni időszakban bekövetkezett gazdasági szerkezetátalakulás a járás településein is nyomon követhető. Az alapvető ágazatok részaránya érezhető módon megváltozott, így a korábbi (a járást érintő) fejlesztési tervek céljainak is, szükség szerint új irányokat kell kijelölni.

Sátoraljaújhelyet és térségét a rendszerváltás előtti évtizedekben elkerülte a szocialista iparosítás, Észak-Kelet Magyarországon „bezárva” vegetált. A Hegyközben néhány TSZ, a Hollóházi Porcelángyár, az erdőgazdaság, a perlit bánya, a MÁV valamint a közintézmények biztosítottak megélhetést. A rendszerváltást követően a privatizációval a „virtuális” foglalkoztatás egykettőre megszűnt, s Sátoraljaújhely vezető vállalatai százával bocsátották el főleg képzetlen dolgozóinak jelentős részét. A TSZ-eket is felszámolták, s a kárpótlással a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma minimálisra zsugorodott, a szántóföldek zöme éveken műveletlen volt (*Szamosvölgyi, 2013*).

A rendszerváltást követően tehát a járás területén is megjelent a munkanélküliség, melynek legkedvezőtlenebb jellemzője, hogy az érintettek döntő többségénél tartós jellegűvé vált (*Kókai, 2012*). Manapság a közmunkaprogramban résztvevők számának köszönhetően csökkent valamelyest a járás munkanélküliségi rátája. 1980-hoz képest a járásban a különböző gazdasági ágak foglalkoztatottjainak aránya számottevő mértékben átalakult (2. ábra). Az átalakulás legnagyobb vesztese a primer szektor, melyet a szekunder szektor követ. Ennek köszönhetően arányaiban, a terciér szektorban számottevő növekedés tapasztalható.

Az elmúlt másfél évtized hazai falupolitikájának legnagyobb eredménye, hogy szinte mindenütt javult a lakossági infrastrukturális ellátás és a falukép. A megélhetést biztosító munkahelyek azonban még sok helyütt hiányoznak.

▲ 2. ábra: A Sátoraljaújhelyi járás településein élő aktív keresők gazdasági átrétegződése;

Forrás: KSH népszámlálási adatok alapján, saját szerkesztés

Tézis 6: Kutatómunkám során világossá vált számomra, hogy a járás földrajzi adottságai elsősorban az idegenforgalom, így a falusi turizmus fejlesztésére alkalmasak. A turizmus, mint vidékfejlesztési lehetőség pozitív fordulatot is hozhat a járás településeinek életkörülményeiben.

A földrajzi helyzetből adódó hátrányok, amit időnként a periférikus helyzet vagy az elzártság okoz a fejlődés gátjává válhatnak. A gazdasági lemaradás, a zártság, a népesség fogyása, elöregedése és még számos más tényező azonban azt is jelenti, hogy az aprófalvakban élő emberek jobban megőrizték hagyományaikat, és erősebb a természettel való kapcsolatuk, együttélésük. Mindez kiváló lehetőséget biztosít a turizmus fejlődésének, vagyis reális esélyt ad a terület turisztikai hasznosítására, amely viszont visszahat az itt élők életkörülményeire (*Hanusz, 2007*).

A Sátoraljaújhelyi járás földrajzi kiterjedése és a benne található települések nagysága igazán nem számít nagyoknak, mégis elmondható, hogy gazdag történelme, természeti szépsége és megannyi látnivalója igazi vonzerőt jelenthet a turisták számára. A járás egy része a Zempléni Tájvédelmi Körzet része is és az itt található két Természetvédelmi területen (Long-erdő, Füzérradványi Kastélypark) is igazi botanikai ritkaságokkal találkozhatunk. Árpádkori templomok, történelmi helyszínek (pl. Füzéri Vár) és személyek (Rákóczi, Károlyi, Kossuth, Kazinczy), vallási zarándokhely (Teitelbaum Mózes csodarabbi sírja), kulturális élmények (Magyar nyelv Múzeuma, hagyományörző rendezvények) és az ország legrégebb óta működő erdei kisvasútja mind-mind hozzájárulhat a járás turisztikai potenciáljának megerősítéséhez. A ma a térségre jellemző ún. aktív turizmus (gyalogos és kerékpártúrák, vízitúrák, kalandpark) mellett a vadászturizmus van jelen leginkább a járás területén. Emellett jellemző még a néhány település nagyobb szálláshelyfunkcióval rendelkező közösségi szálláshelyein a különböző turistacsoportok és iskolai osztályok elszállásolása. A jövőben a már meglévő turisztikai fejlesztések mellett (Zemplén Kalandpark, újjáépített Füzéri Vár) szükség lesz még a magánszálláshelyek számának növelésére és a szolgáltatásaik bővítésére is, mely végül a helybeliek számára kiegészítő jövedelemforrásként realizálódhat, javítva ezzel maguk és településük életkörülményeit.

Azt azonban látni kell, hogy a járás népessége (előregedő korstruktúra, magas elvándorlás) belső erőforrások híján van. Sokszor a fejlesztéshez szükséges tőke, de van úgy, hogy az akarat is hiányzik. Megállapítható tehát, hogy a turizmusra és annak fejlesztésére a jövőben is nagy szükség lesz, de önmagában nem lesz képes javítani a térség társadalmi-gazdasági problémáin.

4. Összefoglalás

Magyarország vidéki területeinek elnéptelenedése és kiszolgáltatottsága jelen korunk egyik legfontosabb problémája. A falusi emberek tömeges elvándorlása, a megszokott életterük hátrahagyása már eddig is számos konfliktusforrást eredményezett. A vidék fejlesztésének támogatásával, vonzóvá tételével, érdekérvényesítő képességének erősítésével és a gazdasági életbe való jelentősebb integrálásával megállítható lenne a tömeges elvándorlás.

A dolgozatban szereplő Sátoraljaújhelyi járás egy határmenti, periférikus elhelyezkedésű, aprófalvas településszerkezetű járás, mely az általában vidéket súlytó társadalmi-gazdasági problémák bemutatására kiválóan alkalmas. A helyszíni interjúk rámutattak arra, hogy a természetes fogyás mellett a fiatal népesség elvándorlásból eredő népességcsökkenés, az elöregedett korstruktúra bizony gátját jelentik a térség fejlődésének. A kedvező korstruktúrájú települések népességnövekedése a cigány etnikum nagyarányú jelenlétéből fakad, azonban a rájuk jellemző alacsonyabb iskolázottság akadálya annak, hogy a térség fejlődésében meghatározó szerepet játszanak. A legfontosabb feladatok egyike tehát, hogy a járásban élő cigányság társadalmi-gazdasági integrációja mihamarabb elkezdődjön.

A járás természeti szépsége, történelmi és kulturális hagyatékai és hagyományai lehetőséget biztosítanak a turizmus számára, mely egyéb irányú gazdasági fejlesztések (mely a társadalmi tőke stabilizálására és fejlődésére szolgál) mellett akár kitörési pont is lehet a járás jövőbeli fejlődéséhez.

5. A kutatásom legfontosabb eredményei

A disszertáció rávilágítja a figyelmet a vidéki társadalmak problémáira, az aprófalvak helyzetére és a vidékfejlesztés fontosságára.

A Sátoraljaújhelyi járás összes településének több mint harminc évre visszamenőleg összegyűjtött és kielemezett adatállománya alkalmas arra, hogy egy járási szintű vizsgálat valós alapja legyen és a feltárt információk beépíthetővé váljanak a vidék mostani és jövőbeli fejlesztésébe.

A prominenciavizsgálatok alkalmával a polgármesterek is kifejtették véleményüket az általuk vezetett településekről, mely segítségül szolgált a településszintű problémák megismeréséhez. Ismertették a község jelenlegi társadalmi-gazdasági állapotát, elmondták véleményüket településük jövőjéről és segítséget nyújtottak a cigány lakosság számszerűsítésében.

A települések újbóli komplex mutatók alapján végzett tipizálásával meghatározhatóvá váltak a leginkább fejlesztésre szoruló települések és kirajzolódtak a konkrét „probléma-területek” is.

Nyilvántartási szám: DEENK/108/2016.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Lenkey Gábor
Neptun kód: A01YHA
Doktori Iskola: Földtudományok Doktori Iskola

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészlet(ek) (2)

1. Tőkés T., **Lenkey G.**: Eurorégiók és határmenti perifériák.
In: Tanulmánykötet Dr. Dobány Zoltán főiskolai docens 60. születésnapjára. Szerk.: Kókai Sándor, Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézet, Nyíregyháza, 353-361, 2013. ISBN: 9786155097782
2. **Lenkey G.**: Falusi térségek a Kárpátok Eurorégióban.
In: "Falvaink sorsa" és "A városnövekedés szakaszai" : tisztelegés a 80 éves Enyedi György akadémikus előtt. Szerk.: Süli-Zakar István, DE Kossuth Egyetemi K., Debrecen, 61-68, 2011. ISBN: 9789633181195

Magyar nyelvű tudományos közlemény(ek) hazai folyóiratban (1)

3. Süli-Zakar I., **Lenkey G.**: A vidék mint földrajzi periféria és az oktatás mint kitorépsi pont.
Educatio. 23 (3), 371-383, 2014. ISSN: 1216-3384.

Idegen nyelvű tudományos közlemény(ek) külföldi folyóiratban (4)

4. Süli-Zakar, I., Tőkés, T., **Lenkey, G.**: The operation and development of CBC-Institutions along the Hungarian-Romanian border in the light of the research results of Institute for Euroregional Studies (IERS) Debrecen-Oradea.
Eurotimes. 8, 129-162, 2013. ISSN: 1841-9259.
5. Tőkés, T., **Lenkey, G.**: Role of euroregions in the development of border peripheries.
Analele Univ. Oradea. Ser. Geografie. 23 (2), 229-235, 2013. ISSN: 1221-1273.

6. Süli-Zakar, I., **Lenkey, G.**: Cross-border relationships in Europe.
Human Geography Journal. 14 (1), 26-32, 2013. ISSN: 2076-1333.

7. **Lenkey, G.**: Rural development in the European Union and Hungary.
Revista Română de geografie politică. 15 (2), 129-138, 2013. ISSN: 1582-7763.

Idegen nyelvű konferencia közlemény(ek) (2)

8. **Lenkey, G.**: The situation of Rural Hungary - Rural Development in Hungary.
In: Regional Development and Cross Border Cooperation. coord. Alexandru Ilieș, Gábor Kozma, Zoltán Kovács, Nicolae Popa, Editura Universității din Oradea, Oradea, 31-35, 2013.
ISBN: 9786061010479

9. **Lenkey, G.**: Rural development issues in Hungary.
In: Suspiľno - geografični aspekti, materialí, naukovno-praktičnoi konferencii studentiv, aspirantiv ta molodih naukovciv z miznarodnoú učastú. Ed.: Vil Bakirov, V.N. Karasin KhNU, Kharkiv, 198-200, 2013. ISBN: 9789666239597

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2016.04.28.

UNIVERSITY OF DEBRECEN
Doctoral School of Geosciences

GÁBOR LENKEY

**THE SOCIO-ECONOMIC AND TOURISTIC
CHARACTERISTICS OF THE DISTRICT OF
SÁTORALJAÚJHELY FROM THE PERSPECTIVE
OF RURAL DEVELOPMENT**

PhD thesis

Supervisor: Prof. Dr. Süli-Zakar István, DSc.

Debrecen, 2016

1. Explanation for Choosing the Research Topic

As for my research topic I chose one district of the new district system which was set up in 2013 as Hungary's latest administrative reform (based on the 2018/2012. (VIII. 13.) edict of the Government 174 new districts were created). The district of Sátoraljaújhely is geographically located in Northeast Hungary and within that in Borsod-Abaúj-Zemplén county. Based on its geographic extent covering 32,058 hectares, the district of Sátoraljaújhely is the 13th largest in the county, based on its size in terms of population it ranks as the 9th largest with 23,058 inhabitants. Only two of its 21 settlements are towns, the rest are villages. Most of these are very small villages and since the district is located at the border and is peripheral, these conditions make the district one of the most disadvantaged areas of the country.

The county areas of Hungary, suffering usually the heaviest damages after 1989, are experiencing a period of decline. The socio-economic conditions of some areas make them insignificant; others are endangered by depopulation. According to modern standards, living conditions in the country are in many cases not sufficient. A solution needs to be found to the problems of depopulating, economically underperforming settlements as soon as possible, and this solution could be rural development.

My thesis paper presents and examines one of these problematic country areas and highlights the importance of rural development. I chose the district of Sátoraljaújhely as my research topic because a scientific paper was published on the micro area of Hegyköz in 1980 which covered the majority of the district (*Süli-Zakar, 1980*). My research intended to follow the path laid down in this paper in 1980. The two fix dates made it possible for me to learn more about and understand the occurred changes. However, the connections revealed in my thesis do not primarily concern the villages of Hegyköz area, but the whole area of the district, including two villages in the Bodrogköz region and the town of Sátoraljaújhely. Therefore my paper intends to present the changes which have occurred since the 1980s. It is absolutely necessary to know several indices to be able to understand the processes which took place in three decades. We need to consider both demographic indices (demographic change, migration margin, marital status, qualification, economic activity, employment re-stratification) and economic indices (presence and role of industrial sectors, number of enterprises). With the help of these indices we can get a full picture about the previous and current status of the district, and having learnt the changes we will be able to reveal its problems (aging, migration from the district, empty villages, decrease in economic activity and unemployment). Finally I investigate whether tourism above all economic priorities, could bring a positive turning point in the life of the villages and whether it could be the way out and the future recovery for the residents of the area.

2. The Objectives of the Research and the Applied Scientific Methods

The most important aim of this paper is to highlight the importance of rural development, to draw attention to the drastic population decline of the country and to the problems of small villages. The most important task of the contemporary Hungarian country and the decision makers who can and want to make steps for the development of the country would be to create workplaces and by this to keep the local population. By taking measures and using the resources of development proprietary, it must be prevented that the members of the younger generation, who are the key to maintain a healthy social structure, should turn their backs on their home area, otherwise certain areas would be in danger of depopulation. By creating workplaces we could not only keep the young in the area, but could also start to strengthen the local population's financial existence and to eliminate rural poverty. Country minority's close up programs and their socio-economic integration should also be paid attention to and needs to be aided.

The change of Hungary's rural border areas after the 1980s took place differently in different sections of the border. This meant that in different places different problems emerged. The problems require different solution in every village; therefore it is essentially important to define the types of villages in these areas to present the group of problems which have emerged in the past 30 years. The overall aim of this thesis is to investigate the events of the last thirty years in all the settlements of the district of Sátoraljaújhely and to point out the problems people face in rural areas. Its aim was also to present the history and natural beauties of the district, to analyze the current social and economic system and to highlight the most important problems of these. Furthermore, using the already mentioned indices, the settlements of the district also needed to be reclassified.

It was a great help in accomplishing my work that I had had the chance to get to know the research area due to previous field trips and could visit the settlements concerned to get into personal contact with the local people. By making interviews with the mayors, a very elaborate picture started to evolve before me about the everyday life and problems of the settlements. I studied and analyzed the literature on the subject and used the statistical data (mainly the data found in the national survey) published by the HCSO, to present the problem more precisely. I also relied on a database with information on rural development (TeIR) in which I also gained access to the data of HCSO. Therefore we can conclude that from a methodical perspective my paper is based on empirical research and statistical data.

3. Initial hypotheses

The hypotheses of my investigation can be summarized in the following points:

- Hypothesis 1:** Based on the literature on the subject and on my field research I presume that since 1989 the small villages of the area have undergone a significant change in terms of their socio-economic conditions. Therefore in my opinion the classification of the types of villages in the district of Sátoraljaújhely need to be redefined.
- Hypothesis 2:** I intend to investigate whether Sátoraljaújhely has maintained or strengthened its function as a center in the past thirty years. Based on the academic judgement on the relationship between town and its country, the actions of the center play an essential role in the quality of its surrounding country's life.
- Hypothesis 3:** I surmise and intend to prove in my research that the demographic conditions and social composition of the studied rural area have changed more unfavorably since the 1980s than that of the national or county average. The district has become a highly disadvantageous region in every respect.
- Hypothesis 4:** In my opinion the demographic situation of the minority groups living in the district has also changed in the past decades, absolutely in accordance with the national tendency. I presume that the change of certain ethnic and national minorities (Gypsy, Slovakian) in respect to their numbers polarized in the opposite direction (than the majority), which will increasingly affect the possibilities of rural development in the future.
- Hypothesis 5:** I assume and would like to prove that the post-1989 period has had a disadvantageous impact on the economic structure and infrastructure of the studied district, which influenced the development of the basic sectors and their geographical distribution. All of these necessitate a fundamentally new approach in rural development and the depiction of the area's future prospect.
- Hypothesis 6:** Based on the geographical conditions I presume that tourism, especially rural tourism will play a significant role in the district's opportunities for rural development and could result in a positive turning point in the local population's life conditions.

4. The results of the research and my conclusions

The aim of the doctoral thesis was to draw attention to the problems of disadvantaged country areas by presenting the example of the district of Sátoraljaújhely. Thanks to my research we have a thorough and detailed review about the socio-economical change experienced by the district's population during three decades, about their current living conditions and also about the touristic potential of the district, which could be the starting point for the region's economic take-off. In accordance with the aims of the thesis I set myself, after getting to know the literature on the subject, conducting my empirical research and processing the statistical data, the following theses were constructed based on the six research hypotheses set up at the beginning of my paper:

<p>Thesis 1: The evaluation of the available literature and my own field research proved my first hypothesis which presumed that after 1989 the small villages of the region underwent a change from a social and also from an economic perspective. This made the reclassification of the research area's villages necessary.</p>

The classification of the villages in the micro-area of Hegyköz, which covers the majority of the district of Sátoraljaújhely, was carried out in the 1980s (*Süli-Zakar, 1980*). Drawing a parallel to this, I created the current classification types of the district's villages.

Since the first classification mentioned above, several socio-economic change has occurred in the district which also influenced the course of improvement in these villages. Just like in case of the classification of 1980, after I had studied several indices I used a complex system of viewpoints to classify the villages, based on which the villages fell into four categories, also like in 1980. I took into account their administrative functions, demography (*population change, age structure, aging index*), social resources (*education index, ratio of high school graduates and graduates to the whole population*), economic situation (*distribution of the economic sectors, the number and activity of enterprises*), facility of the available properties (*ratio of houses with every modern convenience to those without any convenience*), location within the transportation system and touristic potentials.

While in 1980 some settlements fell even into the categories of *dynamically developing* and *developing*, in my understanding these categories do not exist now. The settlements which are socially and economically perform better than the average fall into the category of **developable**, those performing on an average level are **stagnating**, while the ones under the average are either **declining** because they have no internal resources, or are **depopulating** for their population has fallen drastically.

Thesis 2: In the course of my investigation it became clear to me that although Sátoraljaújhely lost many of its functions as a center (e.g. its role as a county town or shire town), it continues to function as a center in the sub-region of Zemplén (Hegyköz, Bodrogköz, Hegyalja). It plays a crucial role in organizing the life of the surrounding villages and in improving their quality of life. It completely fulfills its role as district center.

My research proved that despite the historical changes which seriously affected the town, Sátoraljaújhely's central role in the region is unbroken and indisputable. As a result of the Trianon Peace Treaty, Sátoraljaújhely lost not only a part of its territory, but also a large number of its inhabitants. After the Trianon Treaty, the settlements on the other side of the border suddenly and unwillingly became a periphery, as they found themselves on the edge of a new political entity. As a result, a backward rural zone started to evolve which was mostly made up of the remaining pieces of the several previous county (*Baranyi, 2004*).

In 1950 Sátoraljaújhely lost its role as a county center, the county offices were moved to Miskolc, and the local town and district councils were set up. However, the town, being the commercial, cultural, medical and administrative center of Hegyköz, Bodrogköz and Hegyalja, took on its role as the center of the Zemplén region (*Csorba, 1986*). The district of Sátoraljaújhely had existed before the districts were abolished in 1983 and the center of the district had always been Sátoraljaújhely. When the districts were restored in 2013, the town regained its status as a district center. Functioning also as a town, it has an effect not only on the settlements of the district, but also on a much larger region. It has an outstanding role due to its **administrative function** (e.g. *Document Office*), **medical and social function** (*Elizabeth Hospital, Integrated Social Institution*) and **educational function**. Its kindergartens and primary schools are attended by not only the local children, but also by many children from other settlements of the district. Moreover, its four secondary schools attract children from the whole county. Perhaps the most crucial function of the town is its **economic function** which is very important in regard of workplaces (*corporations, industrial parks*), because the town provides occupation not only for its inhabitants, but also for employees coming from the surrounding villages. The town's **touristic and cultural functions** are also prominent.

As the center of Zemplén, Sátoraljaújhely has played a leading role in the socio-economic life of the region for centuries and still maintains this role in our days. Although its population is decreasing, it is not the number of residents that will determine which settlement should function as a center. The traditions and historical values will probably make the role of Sátoraljaújhely indisputable, irrespectively of borders and population (*Csorba, 2011*).

Thesis 4: My hypothesis presuming that, in accordance with the national tendency, the demographic conditions of the Slovakian and Gypsy minorities have also changed in the past decades proved to be true. However, this only affects some settlements in the district of Sátoraljaújhely. I believe that in case of these villages the socio-economic integration of the Gypsy minority is an absolute necessity.

In respect of nationality, the population of the district of Sátoraljaújhely showed a much diversified picture in the troubled periods of history. The large population movements and migration processes through the centuries altered the district's ethnic structure. However, nowadays only the Slovakian minority is present beside the Hungarian majority, but proportionally the Gypsy ethnic group's presence is the most significant.

Out of the total number of inhabitants living in the district, the number of those who claim to be Slovakian has somewhat increased in the recent decade. However, their exact number is unknown because the survey of data for the national census is voluntarily and we can only reason that this slight increase is only possible because more people are willing to reveal their national identity. The so called huta settlements were originally founded by Slovaks and even up to the present the number of Slovaks in these villages is significantly high and they are also holding to their traditions more than others.

It is a well-known fact that in Northeast Hungary, and within that in the county of Borsod-Abaúj-Zemplén, the number of Gypsies is above the national average. Nevertheless, it is a hard task to determine their number in the district of Sátoraljaújhely, since the concrete statistical data are not available. Besides being able to use the previously conducted surveys and estimations (CIROBI, estimation of 1992), since 1990 the nationality-based classification of the inhabitants has also been available, although this information may be misleading. The difference between these data and reality might be the result of the fact, that in the national census of the HCSO only those were recorded as members of the Gypsy minority, who claim to be Gypsies; in other words, this survey is voluntary. Therefore, apart from using the available but not too accurate data, I relied on the information I collected in my own field research when I determined the number of Gypsies living in the district and their ratio to the total population, which shows the tendency of continuous increase.

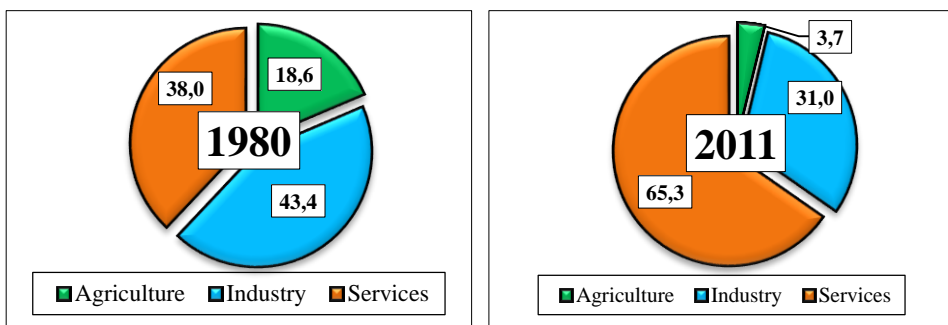
The district of Sátoraljaújhely, due to its characteristics (small villages, peripheral, backward) overlaps the areas populated by the Gypsy minority in greater numbers. Although Gypsies are not present in some villages of the district, or only in limited numbers, in case of some villages (e.g. Felsőregmec, Kovácsvágás) ethnic exchange will take place in the future.

Thesis 5: It also proved to be true that the change in the economic structure occurring after 1989 is visible in the settlements of the district as well. The ratio of primary industry changed considerably, therefore the aims appearing in the previous plans for the district’s development need to be redefined.

Sátoraljaújhely and its surroundings were avoided by the socialist industrialism which took place in the Communist Era and “being a closed region” in Northeast-Hungary, it started to vegetate. Some collective farms in the Hegyköz area, the Porcelain Factory in Hollóháza, forestry, the perlite mine, the Hungarian State Railways and the public institutions could provide a living. In the course of privatization after 1989 “virtual” employment suddenly ceased to exist and the leading companies of Sátoraljaújhely laid off the majority of mainly their unskilled workers. The collective farms also stopped to function, and as a result of the compensation system the number of people employed in agriculture shrank to the minimum, leaving the majority of the plough land uncultivated for years (Szamosvölgyi, 2013).

In the post-Communist Era unemployment appeared in the district and for the majority of those concerned, unfortunately it became permanent (Kókai, 2012). Thanks to the large number of individuals employed in the communal work program, nowadays the unemployment rate of the district is lower than before. Compared to the conditions of 1980 the ratio of employees belonging to the different economic sectors has altered significantly (Graph 2). Due to the economic changes the primary sector suffered the heaviest losses, followed by the secondary sector. As a result of this, a considerable increase can be seen in the tertiary sector.

The greatest result of the village policy of the last one and a half decades was the improvement of the infrastructural services and the appearance of the villages almost everywhere. However, the workplaces which should provide a living are still missing in many settlements.

▲ Graph 2: Economic re-stratification of the active employees living in the settlements of the district of Sátoraljaújhely

Source: *my own edition based on the data of population survey provided by the HCSO*

Thesis 6: In the course of my investigation it became clear to me that the geographic conditions of the district are primarily suitable for the development of tourism in general and village tourism in particular. Tourism as a possibility in rural development can be a positive turning point in the living conditions of the district's inhabitants.

The disadvantages deriving from the geographical conditions such as peripheral location or isolation could become obstacles to development. However, economic fallback, closeness, population decline, aging and several other factors could also mean, that the inhabitants of these small villages were more successful in maintaining their traditions, and have a stronger connection and symbiosis with nature. All of these provide a perfect opportunity for the development of tourism; or in other words give a realistic chance for the touristic utilization of the region which will affect the locals' living conditions (*Hanusz, 2007*).

The geographical territory of the district of Sátoraljaújhely and the size of the settlements within the district do not consider to be large, nevertheless, its rich history, natural beauty and countless sights could make it a really inviting destination for tourists. One part of the district is also part of the Zemplén Protected Area and real botanic rarities can be found in the two Conservation areas (Long Forest and the Castle park of Füzéradvány). Churches from the time of the Árpád dynasty, historical locations (e.g. the Castle of Füzér), historical persons (Rákóczi, Károlyi, Kossuth, Kacinczy), religious places of pilgrimage (the tomb of Moses Teitelbaum, the "miraculous rabbi"), cultural events (Museum of Hungarian Language, events to nourish the traditions) and the country's oldest functioning dinky line could all contribute to strengthen the touristic potential of the district. Nowadays mainly **active tourism** (hiking and biking tours, water trips, adventure parks) and **hunting tourism** are present in the district. Besides some villages have communal accommodations which can be used to house various tourist groups and school classes. Besides the already existing touristic developments (Zemplén Adventure Park, the restored Castle of Füzér) the number of private accommodations and the services they provide will need to be increased. This can result in a significant additional income for the locals, improving not only their living conditions but also that of their communities.

However, it must be emphasized that the district's population lacks internal resources (age structure is growing old, high level of migration). In many cases there is not enough money for the developments, but it can also be the case, that there is even a lack of will for development. As a conclusion we can state that tourism and its development will also be necessary in the future, but this alone will not be able to solve the socio-economic problems of the district.

4. Summary

Depopulation of Hungary's country areas and their exposure are among the most significant problems of our present time. The mass migration of villagers and the fact that they leave behind the living-space they got accustomed to have already caused many conflicts. To be able to stop mass migration we need to advocate rural development and make it more attractive to the public, also need to make the country more capable of standing up for its own interests, and finally we must integrate it more fully to economic life.

The district of Sátorajújhely is a peripheral border region with many small villages, which make it especially suitable to present problems generally affecting the country. My field research highlighted that the younger generation leave the district behind and the age structure is growing old, both of which contribute to natural population decline and present an obstacle to the region's development. The more favorable population increase of certain villages is the result of the Gypsy minority's more significant presence. However, their lack of qualification is an obstacle to being able to play a determining role in the development of the region. One of the most important tasks is to begin the socio-economic integration of the district Gypsy minority as soon as possible.

The natural beauty, historical and cultural inheritance and traditions of the district provide an opportunity for tourism, which, beside other types of economic developments (in the service of stabilizing and developing social capital), could serve as a turning point for the future development of the district.

5. The Most Important Results of My Research

My thesis paper draws attention to the problems of country societies, to the situation of small villages and to the importance of rural development.

The collected data covers the past thirty years and all the settlements of the district of Sátorajújhely, which make the data suitable to be the realistic base of a district-scale research and that the revealed information could be integrated into the current and future development of the country.

My field research made it possible that the mayors could also express their ideas about the settlements they manage which helped to get to know and understand the problems of the whole settlement. They described their current socio-economic conditions, expressed their thoughts about their future, and finally helped to measure the local Gypsy minority.

Using complex indices, the settlements could be reclassified and by this those settlements which need to be developed the most could also be defined, making the "problematic areas" clearly stand out.

Registry number: DEENK/108/2016.PL
Subject: Ph.D. List of Publications

Candidate: Gábor Lenkey
Neptun ID: A01YHA
Doctoral School: Doctoral School of Earth Sciences

List of publications related to the dissertation

Hungarian book chapter(s) (2)

1. Tökés T., **Lenkey G.**: Eurorégiók és határmenti perifériák.
In: Tanulmánykötet Dr. Dobány Zoltán főiskolai docens 60. születésnapjára. Szerk.: Kókai Sándor, Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézet, Nyíregyháza, 353-361, 2013. ISBN: 9786155097782
2. **Lenkey G.**: Falusi térségek a Kárpátok Eurorégióban.
In: "Falvaink sorsa" és "A városnövekedés szakaszai" : tisztelegés a 80 éves Enyedi György akadémikus előtt. Szerk.: Süli-Zakar István, DE Kossuth Egyetemi K., Debrecen, 61-68, 2011. ISBN: 9789633181195

Hungarian scientific article(s) in Hungarian journal(s) (1)

3. Süli-Zakar I., **Lenkey G.**: A vidék mint földrajzi periféria és az oktatás mint kitorépsi pont.
Educatio. 23 (3), 371-383, 2014. ISSN: 1216-3384.

Foreign language scientific article(s) in international journal(s) (4)

4. Süli-Zakar, I., Tökés, T., **Lenkey, G.**: The operation and development of CBC-Institutions along the Hungarian-Romanian border in the light of the research results of Institute for Euroregional Studies (IERS) Debrecen-Oradea.
Eurotimes. 8, 129-162, 2013. ISSN: 1841-9259.
5. Tökés, T., **Lenkey, G.**: Role of euroregions in the development of border peripheries.
Analele Univ. Oradea. Ser. Geografie. 23 (2), 229-235, 2013. ISSN: 1221-1273.

Address: 1 Egyetem tér, Debrecen 4032, Hungary Postal address: Pf. 39. Debrecen 4010, Hungary
Tel.: +36 52 410 443 Fax: +36 52 512 900/63847 E-mail: publikaciok@lib.unideb.hu Web: www.lib.unideb.hu

6. Süli-Zakar, I., **Lenkey, G.**: Cross-border relationships in Europe.
Human Geography Journal. 14 (1), 26-32, 2013. ISSN: 2076-1333.

7. **Lenkey, G.**: Rural development in the European Union and Hungary.
Revista Română de geografie politică. 15 (2), 129-138, 2013. ISSN: 1582-7763.

Foreign language conference proceeding(s) (2)

8. **Lenkey, G.**: The situation of Rural Hungary - Rural Development in Hungary.
In: Regional Development and Cross Border Cooperation. coord. Alexandru Ilieş, Gábor Kozma, Zoltán Kovács, Nicolae Popa, Editura Universităţii din Oradea, Oradea, 31-35, 2013.
ISBN: 9786061010479

9. **Lenkey, G.**: Rural development issues in Hungary.
In: Suspil'no - geografični aspekti, materialí, naukovno-praktičnoi konferencii studentiv, aspirantiv ta molodih naukovciv z miznarodnoú učastú. Ed.: Vil Bakirov, V.N. Karasin KhNU, Kharkiv, 198-200, 2013. ISBN: 9789666239597

The Candidate's publication data submitted to the iDEa Tudóstér have been validated by DEENK on the basis of Web of Science, Scopus and Journal Citation Report (Impact Factor) databases.

28 April, 2016

Felhasznált szakirodalom

- BARANYI BÉLA (2004): *Gondolatok a perifériaképződés történeti előzményeiről és következményeiről*, In: Tér és Társadalom, XVIII. évfolyam, 2. szám, pp.1–21., ISSN 0237-7683
- CSORBA CSABA (szerk.) (1986): *Sátoraljaújhely 1261-1986*, Kiadó: Sátoraljaújhely Város Tanácsa, Sátoraljaújhely, 72 p., ISBN 963-03-2634-5
- CSORBA CSABA (2011): *Sátoraljaújhely városkönyve – 750 év krónikája*, Kiadó: Sátoraljaújhely Város Önkormányzata, Sátoraljaújhely, 495 p. ISBN 978-963-88003-6-7
- HANUSZ ÁRPÁD (2007): *A zempléni térség falusi turizmusának fejlesztése a vidékfejlesztés tükrében*, In: Szerencs, Dél-Zemplén központja, Szerk.: Frisnyák Sándor – Gál András, Kiadó: Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézete és a szerencsi Bocskai István Gimnázium, Nyíregyháza-Szerencs, pp. 347-359, ISBN 978-963-7336-61-4
- KÓKAI SÁNDOR (2012): *A hegyköz demográfiai jellemzői (1980-2010)*, In: Tiszteletkötet Dr. Boros László főiskolai tanár 75. születésnapjára, Szerk.: Frisnyák Sándor – Kókai Sándor, Kiadó: Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza, pp.105-120., ISBN 978-615-5097-32-4
- SÜLI-ZAKAR ISTVÁN (1980): *A Hegyköz faluföldrajzi vizsgálata*, Studia Geographica 3. – A Kossuth Lajos Tudományegyetem Földrajzi Intézetének kiadványa, Debrecen, 130 p.
- SZAMOSVÖLGYI PÉTER (2013): *Integrált Városfejlesztési Stratégia – Sátoraljaújhely Város Önkormányzata (ÉMOP-3.1.1-12 pályázati kiírásban benyújtott projektjéhez)*, Sátoraljaújhely, 145 p.
1980. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS, 5. *Borsod-Abaúj-Zemplén megye adatai*, Kiadó: Központi Statisztikai Hivatal (KSH), Budapest, 1981, 922 p., ISBN 963 340 323 5
2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS, 3. *Területi adatok*, 3.5. *Borsod-Abaúj-Zemplén megye*, Kiadó: Központi Statisztikai Hivatal (KSH), Miskolc, 2013, 326 p., ISBN 978-963-235-401-9